

COR DE TINTA

LA FLOR BLAVA

Fa uns dos estius començaren a créixer al meu poble unes estranyes flors. Al principi només es podien trobar a la vora del riu o per la ribera de la muntanya, on semblaven fragments de cel.

En un principi ningú no els va fer més cas que a qualsevol altra flor; una mirada ràpida en el passeig de la vesprada, encara que el blau elèctric dels seus pètals cridava l'atenció. No eren massa grans, lleugeres, sostingudes en l'aire per un fil verd lliure de fulles.

La primera vegada que vaig sentir parlar d'elles va ser quan els xiquets del poble arribaren corrent a la plaça, cridant que havien trobat Balú, el gos que portaven una setmana buscant. L'animal havia seguit el camí de flors que desbordava el cabal del riu. S'escoltà a la plaça dir que gràcies a les flors no s'havia perdut. El meu poble és petit, s'arriba agafant un desviament de la carretera que porta a un camí pedregós i ple de sots. Però, quan veus el cartell que anuncia el poble, s'obre davant teu una paisatge de casetes, baixetes i menudes, que pugen per la costera i desemboquen en la plaça on quasi sempre es troba gent. Hi ha dos bars i un restaurant, una botiga de roba, un petit supermercat, la xarcuteria, dos forns, un de dolç i l'altre de salat, i un herbolari. Se separa de la muntanya pel riu on es va construir un xicotet pont de fusta per creuar i continuar el camí fins l'ermita, itinerari que es recorre la nit de les fogueretes. El meu poble és petit, tothom es coneix o coneix algú proper per poder dir que et coneix, i com, segons la meua mare, la gent viu de xafarderies, els rumors s'estenen ràpidament. Va ser aquesta característica la que va accelerar aquesta història. La següent vegada que les flors van ser el principal tema de conversació va ser a finals de l'estiu de fa dos anys, quan un jove pintor va arribar al poble, un excèntric madrileny sense èxit ni talent, dels que et dirigien la paraula per a anar-se'n a meitat conversa. Tots els matins pujava a la serra on es passava hores i hores, només baixava a dinar un entrepà d'anxoves, pimentó i formatge al bar de l'hostal on es quedava i l'únic que deia era que el paisatge era molt inspirador i que les flors d'allí li havien donat un altre punt de vista, li havien donat sort. Clar que en un primer moment la gent es burlava d'ell. Qui pot prendre seriosament els artistes? Els de l'equip de futbol del poble, que eixien de vegades a córrer per la muntanya, asseguraren que el varen trobar prop de l'ermita, observant i dibuixant amb molta cura les flors blaves, i que quan tornaven seguia al mateix lloc abstrès. Abans d'anar-se'n el foraster va exposar els quadres a l'ajuntament, no eren més que dibuixos a llapis amb anotacions o aquarel·les abstractes on predominava el blau vibrant que començava a cobrir la nostra muntanya. Més tard vam rebre la notícia que el madrileny havia rebut un premi a nivell nacional pels quadres que va pintar al nostre poble, irònicament es va comentar que tal vegada, les flors sí que donaven sort.

L'assumpte va prendre molta volada fins que es va convertir en una creença fonamentada. L'esdeveniment més significatiu va ser quan va tocar el cupó de l'ONCE a En Fermí, l'alegre jubilat que dirigia les danses del poble. Entre les felicitacions l'home va confessar, orgullós, que havia pujat tots els dies durant dos setmanes a l'ermita per a arreplegar les

estranyes flors blaves i que les deixava al costat del seu bitllet per la nit. Afirmava que això li havia donat la sort i que el boig del pintor tenia raó. El més curiós era la curta vida de la flor, tot i que pareixia fràgil era difícil d'arrancar i una vegada separada del terra es desfeia en poc de temps.

D'aquesta manera l'interés per la flor va créixer, es considerava un símbol de fortuna, les parelles es regalaven rams que, encara que es marcien en minuts, passaven a significar l'amor sincer i la prosperitat de la relació. Com a conseqüència, aquell any se celebraren diverses bodes que acabaren cobertes de pètals blaus.

Prompte començaren els experiments casolans. Es va tractar d'aprofitar els suposats valors curatius de la flor bollint-la a fi de preparar infusions per als malalts o ungüents per aplicar-los sobre les ferides. Fins i tot, el rector les interpretava com a divines. Com que totes aquestes bogeries funcionaven, les diminutes flors van rebre popularment el nom d'*ull turc*, fent referència a l'amulet blau de la sort típic d'aquest país i de forma redona, com la planta.

Quan el jardí de la senyora Rosa, que tenia la casa més propera al barranc, començà a cobrir-se de motes blaves que destacaven entre el roig del seus rosers, el tema dels ulls turcs va adquirir majors dimensions. El poble sencer es va apilar al seu pati observant les delicades flors i murmurant que la dona les havia plantades per a tindre més beneficis, sense haver de preocupar-se si es marciren al poc de temps. La gent sempre pensa el pitjor de les persones per a no sentir-se malament pel que farien ells, però la veritat és que la senyora Rosa no havia plantat les flors, sinó que aquestes estaven ampliant el seu territori. Arran d'això, el poble menut i amagat passà a ser "el poble més blau del món". Investigadors curiosos arribaren al poble per estudiar aquella planta que, després de diversos estudis, determinaren que era "al·lòctona", és a dir, forastera, i que havia trobat les condicions necessàries per viure en un clima continental. També es comprovà que la flor no comptava ni amb pistil ni amb estam i, per tant, no es reproduïa per llavors, no es podia saber com havia germinat ni com es multiplicava.

La notícia es va estendre i ràpidament es va distorsionar. Segons van dir, la *planturistus rodaflorus*, com s'havia registrat científicament, havia "elegit" créixer allí i, sense malícia per amb massa il·lusió, van exalçar l'orgull popular.

La Joana Sarra, una de les científiques i a més coneguda de l'alcaldeessa, sempre anava pel carrer, tombada per terra analitzant els ulls turcs. Sorprenentment ningú li preguntava què hi feia, no obstant això jo no vaig poder evitar-ho. La seua resposta va ser la clau, crec, per entendre la naturalesa de les *planturistus rodaflorus*.

-Veus aquesta tija? És massa prima, suposava que la flor no acabava aquí, quan la gent les arranca no agafen mai les arrels, però perquè són molt profundes. Segons el que he descobert després de seguir el recorregut de les flors des de la base de la muntanya, puc afirmar que les flors són l'extensió d'una planta conjunta subterrània.-Parlava com la resta, amb alegria, com si no fora conscient del que deia, no era massa espavilada-.

Aquell agost vaig mirar les flors. Ningú no s'havia adonat que els ulls turcs, que en un principi es trobaven aïllats per la natura, un a cada pas, gairebé imperceptibles si l'herba era alta, ara s'havien multiplicat, semblaven més grans i es podien trobar agrupats en ramelletes evidents pels carrers i carreteres? Semblava que no.

En canvi el comerç de la flor va augmentar. Ja no sols s'utilitzaven com a remeis casolans, sinó que es recorria a l'ajuda de científics, però científics com Joana Sarra, per fabricar fertilitzants i altres productes químics. El seu objectiu no era només cuidar els ulls turcs, sinó atraure'ls dins del poble, que es va omplir de sort. Tot i que aquesta bonança podia tindre altra explicació, ni tan sols els investigadors van voler trobar-la. El creixement econòmic mic del poble es va explicar alimentant el conte des de l'inici.

D'aquesta manera es va impulsar el negoci: per una banda molts productes es venien a altres pobles que havien escoltat parlar de les flors, i per altra es va expandir cap als productes artesanals que s'encarregaven de fer i vendre el grup de jubilats o les comparses del poble. Es convertiren en souvenirs: figuretes, postals i imants, samarretes i bosses, joieria i fins i tot dolços, sempre amb el tema dels ulls turcs. S'havien transformat en tradició, donava igual que hagueren sorgit dos estius abans, formaven part del poble, ara el poble era conegut per ells, no havia de ser això positiu?

Potser, però tot havia arribat massa lluny. Els ulls turcs van sorgir en cada racó, malgrat que continuaven abundant a la serra i a la vall circumdant. Es van endinsar al poble, establint-se en plantes baixes que cobrien com estores blaves, embrollant-se a finestres i balcons als que arribaven ascendint per les parets, s'infiltraren a les botigues, i cobriren els camps i jardins. Creixien amb rapidesa, tornant-se més grans i perdurant al llarg de l'estiu i part de l'hivern.

L'intent d'aturar la plaga va fer fallida, la innocent flor de cinc pètals blaus va envair el poble. Ara les arrels, ben gruixudes, com troncs d'arbres, han eixit a la superfície a través d'escletxes al sòl asfaltat o a les parets de rajola i ciment, les quals són impossibles de distingir entre la quantitat de verd, blau i marró que conté l'enorme planta que recorre per sobre i per sota tot el poble. Els ulls turcs no han donat tanta sort com pensàvem, i nosaltres, il·lusos, les hem encoratjades, alimentant-les i alimentant-nos del desig de tindre-les. Hem perdut el nostre espai, no recordem les nostres vides d'abans que hi arribaren, no recorde l'última festa de fogueretes sense aquestes flors i no puc mirar a la muntanya sense veure què han fet, què hem fet. Jo sé que no puc comprendre encara l'ànsia adulta pels diners, tal vegada només és per la comoditat i la calma, però sé que ja no tinc poble, el meu poble menut.

Hem arreplegat les nostres coses. La meua àvia no para de parlar encara que ningú l'escolta, ni tan sols ella mateixa, la mare condueix evitant mirar pel retrovisor, marxem a casa del pare durant un temps. L'alcaldeessa n'ha anunciat l'evacuació. Queden, però, algunes persones que encara recullen flors amb un reflex als ulls intensament blau, tal vegada encara podrien tindre una mica de sort.

PREMI SAMBORI 2025 (SECCIÓ PAÍS)
AUTORA: MINERVA ORTOLÀ TOMÀS